P.Z. br. 336

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/26-01/83
URBROJ: 65-26-9

Zagreb, 25. studenoga 2026.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji,*** koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 25. studenoga 2026. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda i državnog tajnika Darka Nekića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/26-01/62
URBROJ: 50301-29/37-26-5

Zagreb, 25. studenoga 2026.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda i državnog tajnika Darka Nekića.

REPUBLIKA HRVATSKA 2 VLADA REPUBLIKE HRVATSKE ZAGREB

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVIMA NJIHOVIH OBITELJI

Zagreb, studeni 2026.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVIMA NJIHOVIH OBITELJI

Članak 1.

U Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.), članak 23. mijenja se i glasi:

„Od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja oslobađaju se:
a) članovi uže i šire obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata
b) članovi uže i šire obitelji nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata
c) hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata i
d) hrvatski branitelji iz Domovinskog rata s utvrđenim oštećenjem organizma od najmanje 30 %.“.

Članak 2.

U članku 26. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ima pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu pod uvjetom i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.) i njegovim izmjenama i dopunama (u daljnjem tekstu: Zakon o mirovinskom osiguranju), ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.“.

U stavku 3. riječi: „85. stavka 1.“ zamjenjuju se riječima: „83. stavka 2.“.

Članak 3.

U članku 27. stavku 2. broj: „79.“ zamjenjuje se brojem: „78.“.

Članak 4.

U članku 28. stavku 2. broj: „35.“ zamjenjuje se brojem: „39.“.

Članak 5.

U članku 36. stavku 5. broj: „79.“ zamjenjuje se brojem: „78.“.

Članak 6.

U članku 37. stavku 3. broj: „0,8“ zamjenjuje se brojem: „0,9“.

U stavku 6. broj: „1,0“ zamjenjuje se brojem: „1,1“.

Članak 7.

U članku 38. stavku 2. broj: „0,8“ zamjenjuje se brojem: „0,9“.

Članak 8.

U članku 49. stavku 3. broj: „98.“ zamjenjuje se brojem: „99.“.

Stavak 6. mijenja se i glasi:

„(6) Osnovica iz stavka 5. ovoga članka povećava se za 3,00 eura za svaki mjesec sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru i za 0,50 eura za svaki mjesec sudjelovanja u neborbenom sektoru.“.

Iza stavka 6. dodaje se stavak 7. koji glasi:

„(7) Pri izračunu razdoblja iz stavka 6. ovoga članka, jedan mjesec čini 30 dana, a za preostali broj dana koji ne čini jedan puni mjesec, određuje se razmjerni iznos povećanja iz stavka 6. ovoga članka.“.

Članak 9.

Članak 50. mijenja se i glasi:

„Najniža mirovina iz članka 49. ovoga Zakona određuje se uz odgovarajuću primjenu mirovinskih faktora iz članka 85. Zakona o mirovinskom osiguranju.“.

Članak 10.

Iza članka 52.c dodaju se članci 52.d i 52.e s naslovima iznad njih koji glase:

„Dodatak uz mirovinu

Članak 52.d

(1) Dodatak uz mirovinu prema duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske odredit će se hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji stječe pravo na mirovinu:
   a) koja je određena prema članku 78. stavcima 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili je određena u visini osnovne mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili
   b) prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili je određena prema ovome Zakonu ili prijašnjim propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji uz primjenu povećanja osobnih bodova po osnovi sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske prema ovom Zakonu ili prijašnjim propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

(2) Dodatak uz mirovinu korisnicima iz stavka 1. ovoga članka određuje se u visini 3,00 eura za svaki mjesec sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru i 0,50 eura za svaki mjesec sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u neborbenom sektoru.
(3) Ako je umjesto priznate mirovine ostvarene ili određene prema propisu iz stavka 1. ovoga članka hrvatskom braniteljuiz Domovinskog rata određena najviša mirovina prema Zakonu o najvišoj mirovini („Narodne novine“, br. 162/98. i 82/01.), dodatak iz stavka 2. ovoga članka određuje se uz tu najvišu mirovinu.
(4) Ako je umjesto priznate mirovine ostvarene ili određene prema propisu iz stavka 1. ovoga članka hrvatskom braniteljuiz Domovinskog rata određena najniža mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja, dodatak iz stavka 2. ovoga članka odredit će se uz tu najnižu mirovinu.
(5) Odredbe stavaka 1. do 4. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na članove obitelji hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata kojima je obiteljska mirovina određena prema propisu iz stavka 1. ovoga članka, odnosno kojima je umjesto te obiteljske mirovine određena najniža mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili najviša mirovina prema Zakonu o najvišoj mirovini („Narodne novine“, br., 162/98. i 82/01.).
(6) Članovima obitelji iz stavka 5. ovoga članka, dodatak uz mirovinu određuje se u punoj svoti iz stavka 2. ovoga članka, odnosno bez primjene mirovinskog faktora za određivanje obiteljske mirovine.
(7) Članovima obitelji iz stavka 5. ovoga članka koji žive odvojeno, odnosno u odvojenom kućanstvu, puna svota dodatka iz stavka 2. ovoga članka dijeli se odgovarajućom primjenom odredbi članka 72. stavaka 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju na jednake dijelove.
(8) Na korištenje dodatka uz mirovinu i visinu dodatka za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti odgovarajuće se primjenjuju članak 100. stavci 1. do 6. i članak 85. stavak 1. točke 2., 3., 7., 8., 10., 11., 14., 15., 16.,17. i 19. Zakona o mirovinskom osiguranju.
(9) Dodatak uz mirovinu iz ovoga članka usklađuje se kao i mirovine.
(10) Pri izračunu razdoblja iz stavka 2. ovoga članka, jedan mjesec čini 30 dana, a za preostali broj dana koji ne čini jedan puni mjesec, određuje se razmjerni iznos dodatka iz stavka 2. ovoga članka.

Godišnji dragovoljački dodatak

Članak 52.e

(1) Dragovoljcu iz Domovinskog rata korisniku mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu pripada pravo na isplatu godišnjeg dragovoljačkog dodatka na mirovinu svake kalendarske godine za koju mu se isplaćivala mirovina.

(2) Godišnji dragovoljački dodatak iznosi 20 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.

(3) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje godišnji dragovoljački dodatak na mirovinu isplaćuje u prosincu, bez donošenja rješenja.

(4) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka kojemu godišnji dragovoljački dodatak nije isplaćen prema stavku 3. ovoga članka dodatak će se isplatiti u mjesecu nakon prve redovne isplate mirovine.“.

Članak 11.

U članku 68. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Osoba koja pruža njegu i pomoć ima pravo na naknadu plaće u iznosu od 250 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske, prava iz mirovinskog i obveznoga zdravstvenog osiguranja, pravo na doplatak za djecu i prava za vrijeme nezaposlenosti kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.“.

Članak 12.

U članku 83. stavku 2. podstavku 6. i stavku 4. riječi: „javni najam“ zamjenjuju se riječima: „najam ili zaštićeni najam“.

Članak 13.

U članku 87. iza stavka 6. dodaje se stavak 7. koji glasi:

„ (7) Pravo na ustup bez naknade građevinskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske mogu ostvariti osobe iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona koje su ostvarile pravo na izgradnju kuće po posebnom programu Vlade Republike Hrvatske ili im je odlukom Vlade Republike Hrvatske darovana sagrađena kuća, ukoliko je zemljišna čestica na kojoj je izgrađena kuća formirana parcelacijom od istog zemljišta, a u naravi čini okućnicu kuće koju podnositelj zahtjeva ima u posjedu duže od 20 godina.“.

Članak 14.

U članku 94. riječi: „javnom najmu“ zamjenjuju se riječima: „najmu ili zaštićenom najmu“.

Članak 15.

U članku 98. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Osobama iz članka 83. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona kod kojih postoje zapreke iz članka 84. ovoga Zakona može se prodati stan koji koriste u vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne samouprave ili im se može dodijeliti stambeni kredit.“.

U stavku 3. riječi: „kupnje stanova za osobe“ zamjenjuju se riječima: „prodaje stanova ili dodjele stambenog kredita u slučaju“.

Članak 16.

U članku 152.a stavku 13. riječi: „pravilnikom propisuje ministar“ zamjenjuju se riječima: „odlukom uređuje Upravno vijeće“.

Članak 17.

U članku 163. stavku 2. iza riječi: „ovoga Zakona“ dodaju se zarez i riječi: „godišnjeg dragovoljačkog dodatka iz članka 52.e ovoga Zakona i prava na naknadu plaće iz članka 68. stavka 2. ovoga Zakona“.

Članak 18.

U članku 166. stavku 4. riječi: „o pravu na stambeno zbrinjavanje iz članka 83. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona i pravu na prilagodbu prilaza do zgrade, stana i prilagodbu stana iz članka 100. ovoga Zakona“ zamjenjuju se riječima: „o pravu na stambeno zbrinjavanje iz članka 83. stavaka 2., 3. i 4., članka 87. stavaka 6. i 7., članka 98., članka 100. i članka 100.a ovoga Zakona“.

Članak 19.

U članku 169. stavku 1. točka b) mijenja se i glasi:
„ b) liječenja braniteljske i stradalničke populacije u hiperbaričnoj komori“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 20.

(1) Prava iz članka 8. ovoga Zakona ostvaruju i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata te članovi njihovih obitelji kojima je prije stupanja na snagu ovoga Zakona određena najniža mirovina prema članku 49. stavcima 1. i 2. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) ili prijašnjim propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji ili pravo na mirovinu u visini najniže mirovine prema članku 49. stavku 3. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) ili prijašnjim propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji.
(2) Prava iz članka 10. ovoga Zakona ostvaruju i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata te članovi obitelji hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata korisnici mirovine nakon smrti hrvatskog branitelja, koji su prije stupanja na snagu ovoga Zakona ostvarili mirovinu prema propisima iz članka 10. ovoga Zakona.

Članak 21.

(1) Korisnicima najniže mirovine iz članka 49. stavaka 1. i 2. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) i korisnicima prava na mirovinu u visini najniže mirovine prema članku 49. stavku 3. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.), koji su mirovinu ostvarili prije stupanja na snagu ovoga Zakona, odredit će se novi iznos najniže mirovine, odnosno novi iznos prava na mirovinu u visini najniže mirovine, sukladno članku 8. ovoga Zakona.
(2) Korisnicima koji su najnižu mirovinu ili pravo na mirovinu u visini najniže mirovine ostvarili po propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima

njihovih obitelji koji su bili na snazi prije Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) iznos najniže mirovine, odnosno iznos prava na mirovinu u visini najniže mirovine, koji primaju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona odredit će se sukladno članku 8. ovoga Zakona.

(3) Korisnicima mirovine iz stavaka 1. i 2. ovoga članka novi odnosno povećani iznos najniže mirovine, odnosno prava na mirovinu u visini najniže mirovine, sukladno članku 8. ovoga Zakona pripada od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a odredit će ga Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj dužnosti bez donošenja rješenja, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 22.

(1) Dodatak uz mirovinu iz članka 10. ovoga Zakona kojim se dodaje članak 52.d odredit će se i hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji su prije stupanja na snagu ovoga Zakona ostvarili mirovinu:
   a) koja je određena prema članku 78. stavcima 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.) ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili je određena u visini osnovne mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.) ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili
   b) prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.) ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili je određena prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) ili prijašnjim propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, uz primjenu povećanja osobnih bodova po osnovi sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) ili prijašnjim propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

(2) Članovima obitelji hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koji su prije stupanja na snagu ovoga Zakona nakon smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ostvarili obiteljsku mirovinu prema propisima iz stavka 1. ovoga članka ili im je nakon smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata umjesto te obiteljske mirovine određena najniža mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.) ili prijašnjim općim propisima iz mirovinskog osiguranja ili najviša mirovina prema Zakonu o najvišoj mirovini („Narodne novine“, br. 126/98. i 82/01.) odredit će se dodatak uz mirovinu sukladno članku 10. ovoga Zakona kojim se dodaje članak 52.d stavak 2.

(3) Ako je nakon smrti hrvatskog branitelja korisnika mirovine iz članka 49. stavka 3. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) ili prijašnjim propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, član obitelji prije stupanja na snagu ovoga Zakona stekao pravo na obiteljsku mirovinu, dodatak iz članka 10. ovoga Zakona kojim se dodaje članak 52.d odredit će se uz tu obiteljsku mirovinu.

(4) Korisnicima mirovine iz ovoga članka dodatak na mirovinu sukladno članku 10. ovoga Zakona kojim se dodaje članak 52.d pripada od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a odredit će ga Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj dužnosti bez donošenja rješenja, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 23.

Za određivanje iznosa godišnjeg dragovoljačkog dodatka iz članka 10. ovoga Zakona kojim se dodaje članak 52.e i prava na naknadu plaće iz članka 11. ovoga Zakona, u 2027. godini primjenjivat će se osnovica određena Odlukom o iznosu osnovice za određivanje prava iz Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji za 2027. godinu („Narodne novine“, broj 70/26.).

Članak 24.

(1) Dom hrvatskih veterana osnovan temeljem članka 50. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 174/04., 92/05., 2/07., 107/07., 65/09., 137/09., 146/10., 55/11., 140/12., 19/13. – pročišćeni tekst, 33/13., 148/13. i 92/14.) s danom 1. siječnja 2027. pripaja se Veteranskom centru iz članka 152. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) te nastavlja s radom kao podružnica Veteranskog centra.
(2) S danom 1. siječnja 2027. Veteranski centar preuzima prostor, imovinu, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva, prava i obveze Doma hrvatskih veterana, kao i zatečene zaposlenike.
(3) Ravnatelj Doma hrvatskih veterana podnijet će prijavu za upis brisanja Doma hrvatskih veterana u sudskom registru u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
(4) Danom brisanja iz sudskog registra prestaje mandat ravnatelju, predsjedniku i članovima Upravnog vijeća Doma hrvatskih veterana.

Članak 25.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2027.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji u trenutku odlaska u mirovinu ispunjavaju uvjete za mirovinu prema više zakona, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje određuje izračun mirovine prema najpovoljnijem propisu.

Pritom je moguće ostvariti mirovinu: 1. prema općem propisu, odnosno prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (u daljnjem tekstu: ZOMO), 2. isključivo prema posebnom propisu (npr. Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili drugi posebni propis) ili 3. prema općem propisu uz primjenu jednog posebnog propisa. Takav sustav omogućuje da se u obzir uzme stvarna životna i radna situacija svakog branitelja te specifičnosti njihove službe i sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

1. Korisnici prema općem propisu

Budući da povećanje mirovine predviđeno Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (u daljnjem tekstu: ZOHBDR) ovisi o duljini sudjelovanja u Domovinskom ratu, dijelu hrvatskih branitelja koji imaju manji broj dana sudjelovanja u Domovinskom ratu i koji su imali više plaće ponekad može biti povoljnije određivanje mirovine prema općem propisu odnosno prema ZOMO-u i Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 79/07., 114/11., 115/18. i 156/23.). Ovoj kategoriji korisnika sudjelovanje u Domovinskom ratu računa se kao mirovinski staž u dvostrukom trajanju, a zbog čega im je prosječna mirovina u prosjeku uvećana za 7-8 % po osnovi sudjelovanja u Domovinskom ratu.

Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje prema općim propisima iz mirovinskog osiguranja mirovinu ostvaruje 96.249 hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, od toga 19.282 sa statusom dragovoljca.

2. Korisnici prema općem propisu uz primjenu ZOHBDR-a

Hrvatskim braniteljima koji mirovinu ostvaruju prema ZOMO-u uz primjenu ZOHBDR-a u postupku ostvarivanja mirovine sudjelovanje u Domovinskom ratu uzima se u obzir na sljedeći način: povećanje osobnih bodova ovisno o duljini sudjelovanja u Domovinskom ratu do 40 %, mirovinski staž za vrijeme sudjelovanja u Domovinskom ratu računa se u dvostrukom trajanju, snižavanje dobne granice za starosnu mirovinu ovisno o duljini sudjelovanja u Domovinskom ratu, povećanje mirovine po danu sudjelovanja u borbenom sektoru u iznosu od 0.015 % od proračunske osnovice (za najnižu mirovinu) itd.

U ovoj kategoriji nalazi se 69.945 hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, od toga 30.647 sa statusom dragovoljca.

3. Korisnici prema ZOHBDR-u

Korisnici mirovina isključivo prema ZOHBDR-u u najvećem broju su korisnici invalidske mirovine kod kojih je invalidnost nastala kao posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu i korisnici obiteljske mirovine, kod kojih je pravo na mirovinu ostvareno

kao posljedica smrtnog stradavanja hrvatskog branitelja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Ovi korisnici su trajno izgubili mogućnost ostvarivanja prihoda za sebe i svoju obitelj u radno aktivnoj dobi, te je njihov materijalni položaj, kao i njihovih obitelji, trajno ugrožen kao posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu, te nisu ni mogli ostvariti dulji mirovinski staž.

Zbog trajnog gubitka mogućnosti ostvarivanja dohotka od rada zbog nastale invalidnosti ili smrti hrvatskog branitelja, logično je i pravedno da im država nadoknadi dio izgubljenih prihoda, putem povoljnijeg načina izračuna mirovine u odnosu na ostale kategorije.

Isto tako, primjereno je da se, za hrvatske branitelje koji su bili u mogućnosti nastaviti raditi, ostvariti duži mirovinski staž i određenu razinu prihoda za sebe i svoju obitelj tijekom radnog vijeka, mirovina određuje na drugačiji način od korisnika invalidskih i obiteljskih mirovina koje su određene prema ZOHBDR-u, ali također uz uvažavanje sudjelovanja u Domovinskom ratu kao uvjeta na stjecanje i određivanje iznosa mirovine.

U kategoriju korisnika prema ZOHBDR-u ulaze i korisnici mirovine u iznosu najniže mirovine sukladno članku 49. stavku 3. ZOHBDR-u koji ne ispunjavaju uvjete staža za mirovinu te im se određuje mirovina nazvana „državna mirovina za branitelje“ koja se određuje u iznosu od 45 % neto prosječne plaće iz 2016. uvećano za 0.015 % od proračunske osnovice (0,0662 eura) po danu sudjelovanja u Domovinskom ratu u borbenom sektoru.

U kategoriji korisnika prema ZOHBDR-u nalazi se ukupno 72.760 hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, od toga 36.158 sa statusom dragovoljca.

4. Korisnici prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba

Hrvatski branitelji koji mirovinu ostvaruju temeljem službe prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba („Narodne novine“, br. 128/99., 129/00., 16/01., 22/02., 41/08., 97/12. i 118/12.; u daljnjem tekstu: Zakon o DVO, PS i OSO), po osnovi uračunavanja dvostrukog mirovinskog staža za razdoblje sudjelovanja u Domovinskom ratu, primaju prosječno veću mirovinu za oko 10 %, odnosno oko 100,00 eura u odnosu na one koji nemaju status hrvatskog branitelja.

Osim toga, Zakon o DVO, PS i OSO sadrži i druge povoljnosti. Naime, djelatne vojne osobe, policijski službenici i ovlaštene službene osobe starosnu mirovinu mogu ostvariti bez obzira na godine života, kada navrše mirovinski staž od najmanje 30 godina, od toga najmanje 15 godina mirovinskog staža na dužnostima, odnosno na poslovima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem. Povoljniji način određivanja visine mirovine očituje se u tome što se pri izračunu vrijednosnih bodova uzimaju u obzir plaće ostvarene tijekom deset najpovoljnijih kalendarski uzastopnih godina rada, umjesto plaća ostvarenih tijekom cijelog radnog vijeka, kako je propisano odredbama ZOMO-a, kao i u povećanju osobnih bodova za 45 %.

Mirovinska prava osoba obuhvaćenih Zakonom o DVO, PS i OSO proizlaze iz činjenice da su tijekom radnog vijeka obavljale službu pod posebnim uvjetima, uz posebne obveze, ograničenja i rizike koji se razlikuju od uvjeta rada većine drugih osiguranika. Upravo zbog tih posebnosti ovim posebnim propisom uređeni su povoljniji uvjeti određivanja mirovine koji su prilagođeni potrebama ove kategorije korisnika.

U kategoriju korisnika prema Zakonu o DVO, PS i OSO ulazi 28.754 hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, od toga 15.498 sa statusom dragovoljca.

Iz prethodno navedene analize vidljivi su različiti modeli vrednovanja sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, koji imaju objektivno i razumno opravdanje jer ovise o predmetu zakonskog uređenja i s njim povezanim činjenicama i okolnostima te su prava prilagođena svakoj pojedinoj vrsti mirovine, trenutku i razlogu umirovljenja.

U prvotnom razdoblju nakon završetka Domovinskog rata primarni cilj je bio urediti ostvarivanje invalidske mirovine za hrvatske branitelje kojima je utvrđen gubitak radne sposobnosti kao posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske te obiteljske mirovine za članove obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja.

U pogledu uređenja mirovinskoga sustava za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata koji su nakon Domovinskog rata mogli nastavili raditi, dosadašnji model vodio se prvenstveno načelom da im se osigura određeni socijalni minimum i to kroz institut najniže mirovine. ZOHBDR-om iz 2017. godine uvedeno je povećanje iznosa najniže mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru. Najnižu mirovinu većinom ostvaruju hrvatski branitelji koji su tijekom radnog staža imali ispodprosječne plaće.

Od ukupnog broja hrvatskih branitelja koji su bili u mirovini, na dan 1. siječnja 2017. u mirovini prema općem propisu bilo je 9,93 %, a na dan 30. lipnja 2026. taj se postotak znatno povećao na 18,82 %.

Dakle, vidljivo je da s odmakom vremena, odnosno starenjem populacije hrvatskih branitelja, sve veći broj hrvatskih branitelja zadovoljava opće uvjete za priznavanje prava na mirovinu te je bilo potrebno iznaći model kako bi se i ovim hrvatskim braniteljima vrednovalo njihovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Dragovoljac iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani suvereniteta Republike Hrvatske kao pripadnik borbenog sektora najmanje 100 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992.

ZOHBDR-om iz 2017. dodatno je propisano da je dragovoljac iz Domovinskog rata i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji nije imao obvezu sudjelovanja u pričuvnom sastavu ili nije regulirao obvezu služenja vojnog roka ako je sudjelovao u obrani suvereniteta Republike Hrvatske kao pripadnik borbenog sektora: najmanje 30 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992. ili najmanje 100 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 31. prosinca 1995.

Polazni faktor kod izračuna invalidske mirovine dragovoljca - hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata veći je od polaznog faktora hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata koji nema status dragovoljca (1,85 umjesto 1,50).

ZOHBDR-om iz 2017. godine za dragovoljce je uvedeno povećanje osobnih bodova prilikom određivanja mirovine za dodatnih 10 % na vrijeme provedeno u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a koje tako povećano za dragovoljca može iznositi do 40 %.

Također ZOHBDR-om iz 2017. godine omogućeno je stambeno zbrinjavanje dragovoljaca.

Budući da se radi o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji su se u obranu suvereniteta Republike Hrvatske uključili u najtežem, početnom razdoblju Domovinskog rata, potrebno je iznaći model dodatnog vrednovanja ovog statusa.

Hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata I. skupine imaju pravo na usluge osobe za pružanje njege i pomoći (u daljnjem tekstu: njegovatelj).

Njegovatelji imaju pravo na naknadu plaće, prava iz mirovinskog i obveznoga zdravstvenog osiguranja, pravo na doplatak za djecu i prava za vrijeme nezaposlenosti kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.

Prema važećem ZOHBDR-u njegovatelj ima pravo na naknadu plaće u iznosu od 130 % od iznosa osobne invalidnine hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata 100 % I. skupine što trenutačno iznosi 807,30 eura.

Iako je izmjenama ZOHBDR-a koje su stupile na snagu 2024. godine promijenjen način određivanja prava iz Zakona koji je omogućio i rast naknade plaće njegovatelja, odmakom vremena, proporcionalno starenju korisnika rastu i njihovi zdravstveni problemi, a time i opseg

pomoći i njege koju njegovatelj treba pružiti te stoga potrebno dodatno povećati naknadu plaće njegovatelja.

Ministarstvo hrvatskih branitelja provodi niz programa namijenjenim hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji se odnose na pružanje podrške u zdravstvenoj skrbi s ciljem poboljšanja njihovog zdravstvenog stanja te ublažavanja posljedica i sprečavanja pogoršanja funkcionalnog oštećenja organizma. Jedan od programa odnosi se na liječenje hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata u hiperbaričnoj komori. Ministarstvo hrvatskih branitelja je u suradnji s KBC-om Zagreb omogućilo uspostavu Zavoda za hiperbaričnu medicinu u Petrinji, u neposrednoj blizini Veteranskog centra u Petrinji. Time je ostvaren preduvjet za pružanje ove usluge široj kategoriji korisnika.

Prema važećem ZOHBDR-u od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja oslobađaju se: članovi uže i šire obitelji smrtno stradaloga ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata dok su korisnici prava na obiteljsku invalidninu, odnosno prava na novčanu naknadu obiteljske invalidnine, hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata s utvrđenim oštećenjem organizma od najmanje 30 %. Dok se bračnim drugovima i roditeljima smrtno stradalih ili nestalih hrvatskih branitelja prestanak prava ne vezuje uz određenu životnu dob, djeci smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja, isplata obiteljske invalidnine prestaje najkasnije s navršenih 27 godina života, te im tada prestaje i ovo pravo. Budući da oni status zadržavaju i nakon prestanka isplate obiteljske invalidnine, potrebno je ostvarivanje ovog prava vezati uz status.

S obzirom na sve prethodno navedeno potrebno je urediti sljedeće:

- korisnicima mirovina prema ZOMO-u ili ZOMO-u uz primjenu ZOHBDR-a omogućiti vrednovanje duljine sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske pri određivanju mirovine na način da se posebno vrednuje duljina sudjelovanja u obrani suvereniteta u borbenom sektoru, a da se ne isključuje ni sudjelovanje u neborbenom sektoru
- korisnicima najniže mirovine prema ZOHBDR-u podići iznos mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u borbenom sektoru, te iznaći model u kojem neće biti potpuno zanemareno ni razdoblje u neborbenom sektoru
- vrednovanje statusa dragovoljca iz Domovinskog rata
- pitanje iznosa naknade plaće njegovatelja HRVI 100 % I. skupine, a imajući na umu da proporcionalno starenju korisnika rastu i njihovi zdravstveni problemi, a time i opseg pomoći i njege koju njegovatelj treba pružiti
- produljenje razdoblja oslobođenja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja za djecu smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja
- projektom liječenja u hiperbaričnoj komori obuhvatiti širi krug korisnika
- usklađenje odredbi Zakona sa Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.).

Izmjenama i dopunama Zakona proisteći će sljedeće:

1. Uvođenje dodatka uz mirovinu

Ovim Prijedlogom zakona uvodi se dodatak uz mirovinu hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji korisnicima mirovina prema ZOMO-u ili ZOMO-u uz primjenu ZOHBDR-a, odnosno prijašnjih propisa o pravima hrvatskih branitelja.

Pri određivanju iznosa dodatka uz mirovinu u obzir će se uzeti duljina sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske i to u iznosu od 3,00 eura po mjesecu sudjelovanja u

obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru i 0,50 eura po mjesecu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u neborbenom sektoru, uvažavajući razliku sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom i neborbenom sektoru.

Dodatak uz mirovinu prema ovome Prijedlogu zakona odnosi se na korisnike koji mirovinu ostvaruju prema općem propisu ili prema općem propisu uz primjenu ZOHBDR-a, s obzirom na to da se ovim Prijedlogom zakona ne uređuju na bilo koji način postojeća stečena prava iz mirovinskoga osiguranja i druge pogodnosti hrvatskih branitelja koji su prava ostvarili prema posebnom Zakonu o DVO, PS i OSO, a mirovine ostvarene prema tom posebnom propisu već sadrže povoljnosti prilagođene za određenu kategoriju korisnika u jednakom položaju.

S osnove ustavnog jamstva na jednakost pred zakonom iz članka 14. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske, a uzimajući u obzir da posebni propisi već sadrže povoljnosti za određivanje mirovine za određenu kategoriju korisnika, vodilo se računa o tome da se ne naruši ravnoteža mirovinskoga sustava kao i da se propisivanjem dodatnih pogodnosti ne bi određena skupina korisnika dodatno privilegirala.

Stoga, dodatak će se odnositi na hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji korisnike mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju čiji prosječni iznos mirovine iznosi 829 eura i korisnike mirovine prema ZOMO-u uz primjenu ZOHBDR-a, odnosno prijašnjih posebnih propisa o pravima hrvatskih branitelja čiji prosječni iznos mirovine iznosi 716 eura mjesečno.

Ovaj dodatak neće se odnositi na korisnike invalidske i obiteljske mirovine prema ZOHBDR-u jer je za navedene kategorije već određen poseban povoljniji način određivanja mirovine te visina prosječne invalidske mirovine prema ZOHBDR-u iznosi 1.596 eura, a visina obiteljske mirovine prema ZOHBDR-u iznosi 1.749 eura mjesečno. S obzirom na to da je ranjavanje ili smrtno stradavanje hrvatskog branitelja moglo nastupiti već, primjerice, prvoga dana sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske za ovu kategoriju nije primjenjivo propisivanje dodataka koji ovisi o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Također, kako je naprijed navedeno, ovaj dodatak neće se odnositi na korisnike mirovine prema Zakonu o DVO, PS i OSO kojima, primjenom svih važećih zakonskih propisanih povoljnosti, prosječna mirovina iznosi 1.052 eura mjesečno – za djelatne vojne osobe, odnosno 1.218 eura za policijske službenike. Ostvarujući postavljeni cilj za uravnoteženom skrbi o svim hrvatskim braniteljima istodobno se predlaže i izmjena Zakona o DVO, PS i OSO kako bi se navedeni iznos mirovine dodatno povećao između 8 % i 20 % te se uvode još neke povoljnosti za određivanje mirovine. Ova mjera odnosi se na sve korisnike Zakona o DVO, PS i OSO.

Primjera radi, kada bismo korisniku mirovine za prosječnih 1.385 dana provedenih u borbenom sektoru i 834 dana u neborbenom sektoru, a ostvaruje pravo na mirovinu prema posebnom propisu, obračunali dodatak od 3,00 eura uz mirovinu po mjesecu sudjelovanja u borbenom sektoru i 0,50 eura po mjesecu za sudjelovanje u neborbenom sektoru te dodali prosječno povećanje koje proizlazi iz izmjena Zakona o DVO, PS i OSO, dobili bismo iznos od 1.439,50 eura koji bi gotovo sustigao iznos invalidske mirovine prema ZOHBDR-u, a kod korisnika koji će imati veći iznos povećanja uslijed izmjena Zakona o DVO, PS i OSO i koji imaju veći broj dana sudjelovanja u obrani suvereniteta, iznos mirovine prema Zakonu o DVO, PS i OSO bio bi viši od invalidske mirovine prema ZOHBDR-u, a čime bi se narušila ravnoteža mirovinskoga sustava.

Kako su pri uređivanju dodatka uz mirovinu uzete u obzir razlike u položaju hrvatskih branitelja koji mirovinu ostvaruju prema različitim propisima, predloženim zakonskim rješenjima dodatno se osnažuje ustavno jamstvo jednakosti i razmjernosti u faktičnom položaju hrvatskih branitelja, ali i novi iskorak u skrbi o svim hrvatskim braniteljima. Prethodno

navedene objektivne razlike između pojedinih kategorija hrvatskih branitelja zahtijevaju različiti pristup prilikom uređenja mehanizma koji utječe na povećanje iznosa mirovine.

Uvažavajući različitost kategorija, statusa, profesija i osobnih izbora hrvatskih branitelja, u mirovinskome sustavu postoje različite vrste mirovina prema različitim propisima te se svakom korisniku omogućuje izbor najpovoljnijeg propisa za ostvarivanje prava na mirovinu.

Izborom povoljnijeg prava osigurava se jednaki status svim usporedivim kategorijama hrvatskih branitelja u mirovinskom sustavu.

2. Povećanje iznosa najniže mirovine

ZOHBDR-om iz 2017. godine uvedeno je povećanje iznosa najniže mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske. Najnižu mirovinu većinom ostvaruju hrvatski branitelji koji su tijekom radnog staža imali ispodprosječne plaće. Korisnicima najniže mirovine prema ZOMO-u uz primjenu ZOHBDR-a prosječna najniža mirovina iznosi 620 eura.

Intencija najniže mirovine je osigurati određeni socijalni minimum za hrvatske branitelja, a uvažavajući njihovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske. Nastavno na povećanje najniže mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske uvedeno 2017. godine koje je iznosilo 0.015 % od proračunske osnovice, odnosno 0,0662 eura po danu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru, odnosno 1,99 eura po mjesecu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru, sada se taj iznos povećava na 3,00 eura po mjesecu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru i uvodi se povećanje od 0,50 eura po mjesecu sudjelovanja u neborbenom sektoru.

3. Uvođenje godišnjeg dragovoljačkog dodatka

Dragovoljci iz Domovinskog rata su hrvatski branitelji koji su se uključili u obranu suvereniteta Republike Hrvatske u početnom razdoblju Domovinskog rata, odnosno sukladno zakonskoj definiciji hrvatski branitelji koji u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992. imaju evidentirano najmanje 100 dana sudjelovanja u borbenom sektoru, uz posebne uvjete propisane za osobe koje nisu imale obvezu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Kako se radi o hrvatskim braniteljima koji su se u obranu suvereniteta Republike Hrvatske uključili u najtežem razdoblju, ovim Prijedlogom zakona predlaže se posebno vrednovati status dragovoljca iz Domovinskog rata, na način da se uvodi godišnji dragovoljački dodatak. Dodatak će se isplaćivati u prosincu svim dragovoljcima korisnicima mirovine prema općem ili posebnom propisu, te će godišnji dragovoljački dodatak iznositi 20 % od osnovice određene odlukom Vlade Republike Hrvatske. Budući da se radi o dodatku koji se vezuje uz status dragovoljca odnosit će se na sve korisnike mirovina sa statusom dragovoljca, dakle na korisnike mirovina prema ZOMO-u, ZOMO-u uz primjenu ZOHBDR-a, Zakonu o DVO, PS i OSO i drugim posebnim propisima.

4. Naknada plaće njegovatelja hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata 100 % I. skupine

Naknada plaće njegovatelja prema važećem ZOHBDR-u određuje se u iznosu od 130 % od osobne invalidnine HRVI 100 % I. skupine što trenutačno iznosi 807,30 eura. Prema Prijedlogu zakona predviđeno je da se naknada plaće njegovatelja određuje izravno od osnovice

određene odlukom Vlade Republike Hrvatske i to 250 % od te osnovice što bi prema već donesenoj osnovici za 2027. godinu iznosilo 1.350,00 eura odnosno ovisno o porezu prema mjestu prebivališta, oko 1.180,00 eura nakon oporezivanja.

5. Ostalo

Članovima obitelji smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata bit će omogućeno oslobođenje u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, neovisno o tome jesu li na isplati obiteljske invalidnine.

Širenjem pružanja usluge liječenja u hiperbaričnoj komori omogućava se poboljšanje zdravlja i kvalitete življenja većem broju pripadnika braniteljsko-stradalničke populacije kojima je uslijed kroničnih otvorenih rana i drugih bolesti takva terapija neophodna.

Dodatno, a s obzirom na to da je od zadnjih izmjena ZOHBDR-a donesen novi Zakon o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.), odredbe ovoga Zakona su usklađene s odredbama tog Zakona te su izvršena ostala nomotehnička usklađenja.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Članak 1.
Članak 23. važećeg Zakona mijenja se na način da je članovima obitelji smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata omogućeno oslobođenje u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, neovisno o tome jesu li na isplati obiteljske invalidnine. To se prvenstveno odnosi na djecu smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja, kojima isplata obiteljske invalidnine prestaje najkasnije s navršenih 27 godina života.

Članci 2. do 7.
Budući da se radi o prvim izmjenama ovoga Zakona od donošenja novog Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.) odredbe ovoga Zakona usklađuju se s odredbama tog novog Zakona o mirovinskom osiguranju.

Članak 8.
ZOHBDR-om iz 2017. godine uvedeno je povećanje osnovice za određivanje najniže mirovine, ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske i to za 0,015 % od utvrđene proračunske osnovice, odnosno 0,0662 eura po danu sudjelovanja u borbenom sektoru. Ovim izmjenama uvećanje osnovice za određivanje najniže mirovine po osnovi sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske povećava se na 3,00 eura po mjesecu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru i uvodi se povećanje od 0,50 eura po mjesecu sudjelovanja u neborbenom sektoru. Pri tom izračunu smatra se da jedan mjesec čini 30 dana, a za preostali broj dana koji ne čini jedan puni mjesec, određuje se razmjerni iznos povećanja.

Članak 9.
Odredba se usklađuje sa Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25.).

Članak 10.
Uvodi se dodatak uz mirovinu u visini 3,00 eura za svaki mjesec sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru i 0,50 eura za svaki mjesec sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u neborbenom sektoru za korisnike mirovine prema općem propisu, posebnom propisu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji ili općem propisu uz primjenu povećanja osobnih bodova po osnovi sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske prema propisu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji. Pri tom izračunu smatra se da jedan mjesec čini 30 dana, a za preostali broj dana koji ne čini jedan puni mjesec, određuje se razmjerni iznos dodatka.
Također ovom odredbom uvodi se godišnji dragovoljački dodatak za sve korisnike mirovine koji imaju status dragovoljca iz Domovinskog rata, a koji će se isplaćivati jednom godišnje u iznosu određenom od osnovice određene odlukom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 11.
Ovim člankom mijenja se model određivanja iznosa naknade plaće njegovatelja HRVI 100 % I. skupine na način da se određuje izravno od osnovice određene odlukom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 12.
Budući da pojam javni najam u praksi primjene ovoga Zakona obuhvaća najam pri čijem se izračunu primjenjuje Zakon o najmu i zaštićeni najam pri čijem izračunu se primjenjuje Uredba o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine („Narodne novine“, br. 40/97. i 117/05.), odredba se nomotehnički uređuje kako bi bila što jasnija.

Članak 13.
Odredbom se propisuje da pravo na ustup bez naknade građevinskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske mogu ostvariti osobe iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona koje su ostvarile pravo na izgradnju kuće po posebnom programu Vlade Republike Hrvatske ili im je odlukom Vlade Republike Hrvatske darovana sagrađena kuća, ukoliko je zemljišna čestica na kojoj je izgrađena kuća formirana parcelacijom od istog zemljišta, a u naravi čini okućnicu kuće koju podnositelj zahtjeva ima u posjedu duže od 20 godina.

Članak 14.
Budući da pojam javni najam u praksi primjene ovoga Zakona obuhvaća najam pri čijem se izračunu primjenjuje Zakon o najmu stanova („Narodne novine“, br. 91/96., 48/98., 66/98., 22/06., 68/18. i 105/20.) i zaštićeni najam pri čijem izračunu se primjenjuje Uredba o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine („Narodne novine“, br. 40/97. i 117/05.), odredba se nomotehnički uređuje kako bi bila što jasnija.

Članak 15.
Člankom 98. važećeg Zakona propisana je mogućnost da kategorije korisnika propisane ovim Zakonom kod kojih postoji zapreka iz članka 84. Zakona mogu ostvariti stambeno zbrinjavanje na način da mogu kupiti stan koji koriste ako je on u vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne samouprave, ali bez prava na popust. Ovom odredbom stambeno zbrinjavanje u slučaju postojanja zapreke proširuje se i na dodjelu stambenog kredita, ali također bez mogućnosti ostvarivanja popusta s osnove statusa, a na koji pravo imaju samo korisnici kod kojih ne postoji ni jedna zapreka iz članka 84. Zakona.

Članak 16.
Sukladno Zakonu o ustanovama, važećim Zakonom već je propisano da Braniteljskim centrom upravlja Upravno vijeće. Člankom 36. stavkom 1. Zakona o ustanovama propisano je da Upravno vijeće donosi programe rada i razvoja ustanove, nadzire njihovo izvršavanje, odlučuje o financijskom planu i godišnjem obračunu, predlaže osnivaču promjenu djelatnosti, daje osnivaču i ravnatelju ustanove prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima te donosi odluke i obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove. Sukladno navedenom, Statutom Braniteljskog centra već je propisan niz općih akta koje donosi Upravno vijeće, pa se u cilju ujednačavanja propisuje da Upravno vijeće donosi i odluku kojim se uređuje sudjelovanje korisnika u plaćanju cijene usluga.

Članak 17.
Odredba članka 163. stavka 2. važećeg Zakona usklađuje se s člankom 10. ovoga Zakona kojim je dodan članak 52.e kojim se uvodi godišnji dragovoljački dodatak koji se određuje od osnovice određene odlukom Vlade Republike Hrvatske i s izmjenama u članku 11. ovoga Zakona kojim se propisuje da se iznos naknade plaće njegovatelja određuje izravno od osnovice određene odlukom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 18.
Odredba članka 166. stavka 4. važećeg Zakona nomotehnički se dorađuje.

Članak 19.
Članak 169. stavak 1. točka b) mijenja se na način da se proširuje krug korisnika na koji se odnosi provođenje projekta liječenja u hiperbaričnoj komori.

Članci 20. do 22.
Novi iznosi povećanja osnovice od koje se određuje najniža mirovina te dodatak uz mirovinu ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske primijenit će se i na zatečene korisnike koji su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona već ostvarili mirovinu te se ovim člancima detaljno uređuje prevođenje postojećih korisnika mirovina na nove povećane iznose mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Članak 23.
Do donošenja odluke o osnovicama za određivanje prava iz ovoga Zakona za 2028. godinu, a budući da je već donesena odluka kojom se određuje osnovica za određivanje prava iz Zakona za 2027. godinu, ovom odredbom se propisuje da će se određivanje iznosa prava na naknadu plaće njegovatelja HRVI 100 % I. skupine i godišnjeg dragovoljačkog dodataka u 2027. godini primjenjivati osnovica određena Odlukom o iznosu osnovice za određivanje prava iz Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji za 2027. godinu („Narodne novine“, broj 70/26.).

Članak 24.
S obzirom na sličnu djelatnost, a u cilju racionalizacije poslovanja, Dom hrvatskih veterana od 1. siječnja 2027. nastavit će s pružanjem usluga kao podružnica Veteranskog centra.

Članak 25.
Propisuje se da Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2027.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Sredstva za provedbu ovoga Zakona osigurana su u Prijedlogu državnog proračuna Republike Hrvatske za 2027. godinu i projekcijama za 2028. i 2029. godinu na pozicijama Ministarstva hrvatskih branitelja i Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Predloženim Zakonom prema odredbama vezanim uz prava na mirovinu povećali bi se rashodi u državnom proračunu Republike Hrvatske u odnosu na postojeće zakonske propise unutar programa 4102 - Mirovine i mirovinska primanja, skupini računa 37 - Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u ukupnom iznosu od 69.300.000,00 eura u 2027. godini, 81.700.000,00 eura u 2028. godini i 89.600.000,00 eura u 2029. godini unutar programa 4102 - Mirovine i mirovinska primanja, skupini računa 37 - Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, aktivnosti A753010 Mirovine hrvatskih branitelja i A789020 Godišnji dragovoljački dodatak.

Predloženim Zakonom prema odredbama vezanim uz naknadu plaće njegovatelja povećali bi se rashodi u državnom proračunu Republike Hrvatske u sklopu razdjela 041 - Ministarstvo hrvatskih branitelja, glave 04105 - Ministarstvo hrvatskih branitelja, na aktivnosti A753008 - Trajna prava, skupini računa 37 - Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u 2027., 2028. i 2029. godini u iznosu od po 3,5 milijuna eura.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Na 12. sjednici Hrvatskoga sabora, održanoj 25. rujna 2026. donesen je zaključak da se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji. Hrvatski sabor uputio je predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Razlike koje su posljedica izmjena učinjenih od strane predlagatelja odnose se na:

- izmjenu članka 23. važećeg Zakona na način da je članovima obitelji smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata omogućeno oslobođenje u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, neovisno o tome jesu li na isplati obiteljske invalidnine. To se prvenstveno odnosi na djecu smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja, kojima isplata obiteljske invalidnine prestaje najkasnije s navršenih 27 godina života
- izmjenu članka 169. važećeg Zakona na način da je proširena kategorija korisnika obuhvaćenih projektom liječenja u hiperbaričnoj komori
- ostale nomotehničke izmjene

V. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, TE RAZLOZI NEPRIHVAĆANJA

U nastavku se navode prijedlozi izneseni tijekom rasprave u Hrvatskome saboru o Prijedlogu zakona u prvom čitanju te razlozi zašto isti nisu prihvaćeni.

U svezi prijedloga Kluba zastupnika Možemo! da se honorira braniteljski status djelatnim vojnim osobama, policijskim službenicima i ovlaštenim službenim osobama te sličnih prijedloga Kluba zastupnika SDP-a da se dodatak uz mirovinu odnosi i na korisnike mirovine prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, ističemo sljedeće. Ovim Prijedlogom zakona uvodi se dodatak uz mirovinu za hrvatske branitelje koji mirovinu ostvaruju prema općem propisu ili općem propisu uz primjenu Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji. Ovaj dodatak ne odnosi se na hrvatske branitelje koji mirovinu ostvaruju prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili drugim posebnim propisima jer posebni propisi već sadrže povoljnije uvjete i način izračuna mirovine. Hrvatski branitelji koji mirovinu ostvaruju prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, po osnovi uračunavanja dvostrukog mirovinskog staža za razdoblje sudjelovanja u Domovinskom ratu, primaju prosječno veću mirovinu za oko 10 %, odnosno oko 100,00 eura u odnosu na one koji nemaju status hrvatskog branitelja. Osim toga, predmetni Zakon sadrži i druge povoljnosti. Naime, djelatne vojne osobe, policijski službenici i ovlaštene službene osobe starosnu mirovinu mogu ostvariti bez obzira na godine života, kada navrše mirovinski staž od najmanje 30 godina, od toga najmanje 15 godina mirovinskog staža na dužnostima, odnosno na poslovima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem. Povoljniji način određivanja visine mirovine očituje se u tome što se pri izračunu vrijednosnih bodova uzimaju u obzir plaće ostvarene tijekom deset najpovoljnijih kalendarski uzastopnih godina rada, umjesto plaća ostvarenih tijekom cijelog radnog vijeka, kako je propisano odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, kao i u povećanju osobnih bodova za 45 %. Svakom korisniku mirovina se određuje prema najpovoljnijem propisu u trenutku odlaska u mirovinu. Izborom povoljnijeg prava osigurava se jednaki status svim usporedivim kategorijama hrvatskih branitelja u mirovinskom sustavu.

U svezi prijedloga Kluba zastupnika Možemo! da bi administracija Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje trebala svim braniteljima dati na zahtjev i na vrijeme sve paralelne izračune za sve opcije koje im se nude, i sličnog prijedloga Kluba zastupnika HSLS-a da bi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje trebao za hrvatskog branitelja utvrditi koji je za njega najpovoljniji izračun određivanja mirovine, ističemo da se navedeno već primjenjuje te da svatko može podnijeti zahtjev za informativni izračun mirovine u kojem može zatražiti izračun mirovine prema općem, posebnom ili prema oba propisa.

U svezi prijedloga Kluba zastupnika Možemo! da bi „za branitelje koji imaju barem 100 dana borbenog sektora npr. bilo primjerno ovu redukciju prijevremenih mirovina ukinuti ranije npr. već u dobi od 65 godina“ ističemo sljedeće. Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji koji je donesen 2017. godine već sadrži rješenje u sličnom cilju. Predmetnim zakonom za hrvatske branitelje je uvedeno snižavanje dobne granice za ostvarivanje pune starosne mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske. Takvim rješenjem omogućuje se ranije ostvarivanje pune

starosne mirovine, uz uvažavanje duljine sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

U svezi prijedloga Kluba zastupnika HSLS-a da dodatak uz mirovinu iznosi 6,00 eura po mjesecu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru, ističemo sljedeće. Uvođenje dodatka uz mirovine za korisnike mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili Zakonu o mirovinskom osiguranju uz primjenu Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji potrebno je sagledati u kontekstu svih već postojećih modela vrednovanja sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske (smanjivanje dobne granice za odlazak u starosnu u mirovinu ovisno o duljini sudjelovanja u borbenom sektoru, ostvarivanje najniže mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u borbenom sektoru, sudjelovanje u Domovinskom ratu računa se kao dvostruki staž za određivanje uvjeta i iznose mirovine, povećanje osobnih bodova ovisno o duljini sudjelovanja u borbenom sektoru do 40 %...) kao i ravnoteže unutar mirovinskoga sustava. Slijedom navedenog, ostaje se pri predloženom iznosu od 3,00 eura po mjesecu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru.

U svezi prijedloga Kluba zastupnika HSLS-a da se sustavno prate učinci novih mirovinskih mjera i njihova financijska održivost te da Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje nakon prve pune godine primjene novih zakonskih rješenja izradi cjelovitu analizu, ističemo da Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje već redovito objavljuje statističke pokazatelje o broju korisnika i iznosima mirovine prema svim propisima. Također, učinkovitost provedbe Zakona i drugih programa vidljiva je i kroz polugodišnja i godišnja financijska izvješća o izvršenju proračuna koji sukladno Zakonu o proračunu („Narodne novine“, broj 144/21.) sadrži obrazloženje izvršenja programa iz posebnog dijela proračuna s ciljevima koji su ostvareni provedbom programa i pokazateljima uspješnosti realizacije tih ciljeva.

U svezi prijedloga Kluba zastupnika SDP-a da se poboljša materijalni status korisnika naknade za nezaposlene hrvatske branitelje, te sličnog prijedloga zastupnice Jelene Miloš iznesenog u pojedinačnoj raspravi u svezi povećanja naknade za nezaposlene hrvatske branitelje ističemo sljedeće. Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji koji je donesen 2017. godine uvedena je naknada za nezaposlene hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji, umjesto nekadašnje opskrbnine koja je ukinuta potkraj 2013. godine. Iznos naknade nije fiksan već se povećava ovisno o duljini sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru. Izmjenama Zakona koje su stupile na snagu 2024. godine omogućeno je povećanje iznosa naknade uvođenjem novog modela određivanja iznosa naknade na način da se određuje od osnovice koja se svake godine određuje Odlukom Vlade Republike Hrvatske.

U svezi prijedloga Kluba zastupnika Dom i nacionalno okupljanje, Hrvatskih suverenista da se ispravi razlika koja je do donošenja Zakona o vatrogastvu 1993. godine postojala između vatrogasaca koji su bili u sastavu MUP-a i oni koji su pripadali općinama i gradovima te ne mogu za to vrijeme ostvariti status hrvatskog branitelja, ističemo sljedeće. Status hrvatskog branitelja mogu ostvariti pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske (Zbora narodne garde, Hrvatske vojske, ministarstva nadležnog za obranu, Policije, ministarstva nadležnog za unutarnje poslove i Hrvatskih obrambenih snaga) te pripadnici naoružanih odreda Narodne zaštite pod uvjetima propisanim Zakonom koji su sudjelovali u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta Republike Hrvatske, a pod čime se

podrazumijeva oružani otpor agresoru i djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom (odlazak u postrojbu, na borbeni položaj i povratak te obuka i priprema za odlazak na bojište) u vremenu od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. Dakle, uvjet za ostvarivanje statusa je pripadnost postrojbi, te se ovim Zakonom ne može retroaktivno regulirati organizacijska pripadnost vatrogasaca koja se uređuje Zakonom o vatrogastvu. Međutim Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji doprinos obrani suvereniteta vrednuje se i kroz određene druge kategorije koje nemaju status hrvatskog branitelja, ali ostvaruju određena prava. Tako je primjerice propisano da određena prava po osnovi oštećenja organizma mogu ostvariti i osobe pripadnici medicinskog osoblja, ratni izvjestitelji, pripadnici vatrogasnih postrojbi, pomorci, članovi posada brodova trgovačke mornarice i druge osobe kojima je organizam oštećen za najmanje 20 % zbog rane ili ozljede koju su zadobili pri obavljanju vojnih ili drugih dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili kao zatočenici u neprijateljskom logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu u obrani suvereniteta Republike Hrvatske. Navedene kategorije mogu ostvariti pravo na osobnu invalidninu, pravo na posebni doplatak, pravo na doplatak za njegu i pomoć druge osobe i pravo na ortopedski doplatak.

Sve ostale primjedbe i prijedlozi su već na odgovarajući način uređeni ovim Zakonom te ih nije potrebno ponovo navoditi ili su izvan opsega predmeta uređenja ovoga Zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 23.

(1) Od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja oslobađaju se:
a) članovi uže i šire obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata dok su korisnici prava na obiteljsku invalidninu
b) članovi uže i šire obitelji nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata dok su korisnici prava na novčanu naknadu obiteljske invalidnine
c) hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata i
d) hrvatski branitelji iz Domovinskog rata s utvrđenim oštećenjem organizma od najmanje 30%.
(2) Iznimno od stavka 1. točaka a) i b) ovoga članka, djeca smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i djeca nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata oslobađaju se od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja i nakon što im prestane pravo na obiteljsku invalidninu odnosno novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine:
a) ako su nezaposleni i ako su za vrijeme korištenja obiteljske invalidnine odnosno novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine ostali bez roditeljske skrbi drugog roditelja ili je nastupila smrt drugog roditelja ili
b) dok su korisnici prava iz članka 107. ovoga Zakona.

Članak 26.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ima pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu pod uvjetom i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18., 62/18., 115/18. i 102/19.) i njegovim izmjenama i dopunama (u daljnjem tekstu: Zakon o mirovinskom osiguranju), ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata, ovisno o razdoblju sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru, dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu propisana Zakonom o mirovinskom osiguranju snižava se, i to:

a) za četiri mjeseca ako je u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru sudjelovao od 100 dana do pet mjeseci ili

b) za po jedan mjesec za svaki mjesec sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru ako je u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru sudjelovao više od pet mjeseci.

(3) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata koji su u obrani suvereniteta sudjelovali u borbenom sektoru određuje se tako da se polazni faktor za starosnu mirovinu iz članka 85. stavka 1. točke 4. Zakona o mirovinskom osiguranju smanjuje za 0,2% za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

Članak 27.

(1) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata, pripadniku borbenog sektora, koji na temelju navršenoga mirovinskog staža ostvari pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremenu starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca prema ovom Zakonu ili Zakonu o mirovinskom osiguranju, osobni bod povećava se ovisno o vremenu sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru, i to:

hrvatskom branitelju	do 30 dana	0,5%
hrvatskom branitelju	od 31 do 60 dana	1%
hrvatskom branitelju	od 61 do 90 dana	1,5%
hrvatskom branitelju	od 91 do 120 dana	2%
hrvatskom branitelju	od 121 do 150 dana	3%
hrvatskom branitelju	od 151 do 180 dana	4%
hrvatskom branitelju	od 181 do 210 dana	5%
hrvatskom branitelju	od 211 do 240 dana	6%
hrvatskom branitelju	od 241 do 270 dana	7%
hrvatskom branitelju	od 271 do 300 dana	8%
hrvatskom branitelju	od 301 do 330 dana	9%

hrvatskom branitelju	od 331 do 360 dana	10%
hrvatskom branitelju	od 361 do 480 dana	12%
hrvatskom branitelju	od 481 do 600 dana	14%
hrvatskom branitelju	od 601 do 720 dana	16%
hrvatskom branitelju	od 721 do 840 dana	18%
hrvatskom branitelju	od 841 do 960 dana	20%
hrvatskom branitelju	od 961 do 1080 dana	22%
hrvatskom branitelju	od 1081 do 1200 dana	24%
hrvatskom branitelju	od 1201 do 1320 dana	26%
hrvatskom branitelju	od 1321 do 1440 dana	28%
hrvatskom branitelju	od 1441 i više dana	30%
hrvatskom branitelju	dragovoljcu – ovisno o broju dana sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske	na postotak predviđen za određeni broj dana dodaje se 10%

(2) Pod pojmom mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju za povećanje osobnog boda mirovine prema odgovarajućim odredbama ovoga Zakona podrazumijeva se mirovina priznata i određena prema članku 79. stavku 1. Zakona o mirovinskom osiguranju odnosno odgovarajuće odredbe prijašnjeg općeg propisa o mirovinskom osiguranju.

Članak 28.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata, pripadnik borbenog sektora, ima pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika kada ispuni uvjete staža osiguranja i životne dobi propisane Zakonom o mirovinskom osiguranju.

(2) Za stjecanje prava na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, vrijeme sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske koje mu se računa kao staž osiguranja ili kao poseban staž u dvostrukom trajanju uračunava se kao staž osiguranja za uvjete staža osiguranja propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(3) Mirovina iz stavaka 1. i 2. ovoga članka određuje se prema Zakonu o mirovinskom osiguranju uz primjenu članka 27. ovoga Zakona.

(4) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne može steći osoba koja je navršila životnu dob za starosnu mirovinu iz članka 26. ovoga Zakona.

Članak 36.

(1) Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata, korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene temeljem ovoga Zakona ili Zakona o mirovinskom osiguranju to se pravo po službenoj dužnosti prevodi na starosnu mirovinu u jednakom iznosu, i to s prvim danom mjeseca nakon mjeseca u kojem je korisnik navršio starosnu dob iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, hrvatski branitelj iz Domovinskog rata i hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata korisnik prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene temeljem ovoga Zakona ili Zakona o mirovinskom osiguranju koji je na dan navršene starosne dobi iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona bio zaposlen ili je obavljao djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje, prevodi se na starosnu mirovinu nakon prestanka osiguranja po navršenoj starosnoj dobi, od prvog dana nakon mjeseca u kojem je prestalo osiguranje nakon navršene starosne dobi iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona, ako nije ostvario neku drugu mirovinu.

(3) Iznos prevedene mirovine iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne može biti niži od najniže mirovine iz članka 49. stavaka 5. i 6. ovoga Zakona ako su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje prava na najnižu mirovinu prema ovome Zakonu.

(4) Mirovinski faktor za najnižu starosnu mirovinu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka je 1,0.

(5) Pod pojmom mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju iz stavaka 1. i 2. ovoga članka podrazumijeva se mirovina priznata i određena prema članku 79. stavku 1. Zakona o mirovinskom osiguranju odnosno odgovarajućoj odredbi prijašnjeg općeg propisa o mirovinskom osiguranju.

(6) Hrvatskom braniteljiu iz Domovinskog rata iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je preveden u starosnu mirovinu prema ovome članku, a potom se zaposli, s danom zaposlenja uspostavlja se isplata invalidske mirovine zbog djelomičnoga gubitka radne sposobnosti uz primjenu odgovarajućeg mirovinskog faktora za zaposlenog korisnika, a nakon prestanka osiguranja uspostavlja se isplata prevedene mirovine.

Članak 37.

(1) Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata, korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene temeljem ovoga Zakona kod kojih je djelomični gubitak radne sposobnosti u potpunosti nastao kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u neprijateljskom logoru, zatvoru ili u drugom neprijateljskom objektu, bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske koji se zaposle ili počnu obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje invalidska mirovina se ne obustavlja.

(2) Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene temeljem ovoga Zakona kod kojih je djelomični gubitak radne sposobnosti djelomično prouzročen ranjavanjem, ozljedom, zatočeništvom u neprijateljskom logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu, bolesti, pogoršanjem bolesti odnosno pojavom bolesti zadobivenom u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a djelomično bolešću, ozljedom izvan rada, ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću izvan tih okolnosti koji se zaposle ili počnu obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje invalidska mirovina se ne obustavlja.

(3) Osobama iz stavaka 1. i 2. ovoga članka za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena mirovina se određuje uz primjenu mirovinskog faktora 0,8, a za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena ili obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza na osiguranje mirovina se određuje uz primjenu mirovinskog faktora 0,6667.

(4) Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata, korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvarene temeljem ovoga Zakona kod kojih je potpuni gubitak radne sposobnosti u potpunosti nastao kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u neprijateljskom logoru, zatvoru ili u drugom neprijateljskom objektu, bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske koji se zaposle manje od 3,5 sati dnevno invalidska mirovina se ne obustavlja.

(5) Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata, korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvarene temeljem ovoga Zakona kod kojih je potpuni gubitak radne sposobnosti djelomično prouzročen ranjavanjem, ozljedom, zatočeništvom u neprijateljskom logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu, bolesti, pogoršanjem bolesti odnosno pojavom bolesti zadobivenom u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a djelomice bolešću, ozljedom izvan rada, ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću izvan tih okolnosti koji se zaposle na manje od 3,5 sati dnevno invalidska mirovina se ne obustavlja.

(6) Osobama iz stavaka 4. i 5. ovoga članka za vrijeme zaposlenja mirovina se određuje uz primjenu mirovinskog faktora 1,0.

(7) Nakon zaposlenja ili početka obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza na osiguranje, kao ni nakon prestanka zaposlenja ili obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza na osiguranje osobe iz stavaka 1., 2., 4. i 5. ovoga članka ne podliježu kontrolnom pregledu.

(8) U slučaju iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata, korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, nakon prestanka zaposlenja ili obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza na osiguranje, ako po toj osnovi navrše najmanje jednu godinu staža osiguranja i ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu, može se priznati pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu.

(9) U slučaju iz stavaka 4. i 5. ovoga članka, razdoblje zaposlenja ne uračunava se u mirovinski staž niti se nakon prestanka zaposlenja određuje novi iznos invalidske mirovine.

Članak 38.

(1) Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata ostvaruju pravo na invalidsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ovisno o uvjetu pokrivenosti radnog vijeka navršenim mirovinskim stažem.

(2) Korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, određene prema članku 35. ovoga Zakona, ako se zaposli do polovice punog radnog vremena, mirovina se određuje uz primjenu mirovinskog faktora 0,8, a za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena ili obavljanja djelatnosti na temelju kojega postoji obveza osiguranja, mirovina se određuje uz primjenu mirovinskog faktora 0,6667 (ako je uzrok djelomičnog gubitka radne sposobnosti ozljeda na radu ili profesionalna bolest) odnosno mirovinskog faktora 0,5 (ako je uzrok djelomičnog gubitka radne sposobnosti ozljeda izvan rada ili bolest).

Članak 49.

(1) Korisniku invalidske ili obiteljske mirovine koji dijelom ili u cijelosti ispunjava uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu prema odredbama ovoga Zakona, a mirovina mu je manja od najniže mirovine, odredit će se najniža mirovina prema stavcima 5. i 6. ovoga članka, uz uvjet iz stavka 4. ovoga članka.

(2) Korisniku prijevremene starosne, starosne za dugogodišnjeg osiguranika, starosne ili invalidske mirovine, hrvatskom braniteljiu iz Domovinskog rata, kao i korisniku obiteljske mirovine nakon smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji ispunjava uvjete za ostvarivanje mirovine prema ovom Zakonu ili Zakonu o mirovinskom osiguranju, a mirovina mu je manja od najniže mirovine, odredit će se najniža mirovina prema stavcima 5. i 6. ovoga članka, uz uvjet iz stavka 4. ovoga članka.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, hrvatskom braniteljiu iz Domovinskog rata koji je navršio životnu dob iz članka 26. ovoga Zakona, a ne ispunjava uvjete za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu ni prema Zakonu o mirovinskom osiguranju te nije stekao uvjete za neku drugu mirovinu u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti ili je korisnik obiteljske mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju odnosno općem propisu o mirovinskom osiguranju koji je prethodio tom propisu, pripada pravo na mirovinu u visini najniže mirovine određene prema stavcima 5. i 6. ovoga članka, uz uvjet iz stavka 4. ovoga članka i primjenu članka 98. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(4) Najniža mirovina pripada korisniku mirovine iz stavka 1. ovoga članka, osobama iz stavka 2. ovoga članka i hrvatskom braniteljuiz Domovinskog rata iz stavka 3. ovoga članka ako oni odnosno osobe na temelju kojih izvode pravo na najnižu mirovinu imaju priznato sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u najmanjem trajanju od 100 dana u borbenom sektoru.

(5) Najniža mirovina određuje se od osnovice koja iznosi 45% prosječne netoplaće po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u 2016. godini, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

(6) Osnovica iz stavka 5. ovoga članka povećava se za 0,015% od utvrđene proračunske osnovice predviđene propisom kojim se regulira izvršavanje državnog proračuna Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: proračunska osnovica) za svaki dan sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u borbenom sektoru.

Članak 50.

Najniža mirovina iz članka 49. ovoga Zakona određuje se uz primjenu mirovinskih faktora koji iznose za:

1) starosnu mirovinu	1,0
2) starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika	1,0
3) prijevremenu starosnu mirovinu	1,0
4) privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
5) invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti	1,0
6) invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
7) obiteljsku mirovinu ako mirovina pripada samo udovici odnosno udovcu i djeci osiguranika, ili samo roditeljima, ili braći, sestrama i drugoj djeci bez roditelja uzetoj na uzdržavanje, i to ako mirovinu koristi:	
– jedan član uže i šire obitelji	0,7
– dva člana uže i šire obitelji	0,8
– tri člana uže i šire obitelji	0,9
– četiri i više članova uže i šire obitelji	1,0

Članak 68.

(1) Hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata I. skupine može koristiti usluge osobe za pružanje njege i pomoći.

(2) Osoba koja pruža njegu i pomoć ima pravo na naknadu plaće u iznosu od 130 % od iznosa osobne invalidnine invalida I. skupine, prava iz mirovinskog i obveznoga zdravstvenog osiguranja, pravo na doplatak za djecu i prava za vrijeme nezaposlenosti kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.

(3) Ministarstvo isplaćuje naknadu plaće iz stavka 2. ovoga članka i uplaćuje doprinose na naknadu plaće i iz naknade plaće, a sredstva za te namjene osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

(4) Osnovica za uplatu doprinosa je iznos naknade plaće uvećan za doprinos iz plaće.

(5) Mjerila za izbor osobe za pružanje njege i pomoći te način ostvarivanja prava iz ovoga članka pravilnikom propisuje ministar.

Članak 83.

(1) Pravo na stambeno zbrinjavanje, prednost pri stambenom zbrinjavanju te mogućnost kupnje stanova uz obročnu otplatu pod pristupačnijim uvjetima od tržišnih u pogledu kamata i rokova otplate, imaju osobe utvrđene ovim Zakonom ako nemaju riješeno stambeno pitanje ili je riješeno na neodgovarajući način.

(2) Pravo na stambeno zbrinjavanje ostvaruje se:

- dodjelom stambenog kredita za kupnju stana ili kuće odnosno izgradnju kuće

- dodjelom financijske potpore prilikom kupnje ili izgradnje prve nekretnine (stana ili kuće) na tržištu

- dodjelom stambenog kredita ili financijske potpore za:

a) razliku u površini

b) nastavak izgradnje i dovršenje obiteljske kuće ili

c) poboljšanje uvjeta stanovanja

- mogućnošću kupnje stana ili kuće u državnom vlasništvu ili u vlasništvu jedinice lokalne samouprave u kojoj pet godina neprekidno prebivaju

- mogućnošću kupnje stanova uz obročnu otplatu po pristupačnijim uvjetima od tržišnih glede kamata i rokova otplate ili

- pravom na javni najam stanova u vlasništvu Republike Hrvatske (na rok od deset godina uz mogućnost produljenja nakon isteka) odnosno uz mogućnost kupnje ako najmoprimac ispunjava zakonske pretpostavke za ostvarenje prava na stambeno zbrinjavanje sukladno ovom Zakonu.

(3) Pravo na stambeno zbrinjavanje kupnjom stana ili kuće u državnom vlasništvu ili u vlasništvu jedinice lokalne samouprave u kojoj pet godina neprekidno prebivaju te dodjelom

financijske potpore prilikom kupnje prve nekretnine (stana ili kuće) na tržištu te za razliku u površini mogu ostvariti:

a) dragovoljci iz Domovinskog rata koji nemaju ostvaren status hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata, a koji su u obrani suvereniteta Republike Hrvatske sudjelovali od dvije do tri godine u borbenom sektoru u novčanom iznosu i opsegu koji je propisima predviđen za hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata s 20% oštećenja organizma

b) dragovoljci iz Domovinskog rata, pripadnici borbenog sektora, koji nemaju ostvaren status hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata, a koji su u obrani suvereniteta Republike Hrvatske sudjelovali tri godine i više u borbenom sektoru, ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje u novčanom iznosu i opsegu koji je propisima predviđen za hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata s 30% oštećenja organizma.

(4) Pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita odnosno mogućnost kupnje stana uz obročnu otplatu po pristupačnijim uvjetima od tržišnih glede kamata i rokova otplate, kupnjom stana u državnom vlasništvu ili u vlasništvu jedinice lokalne samouprave u kojem pet godina neprekidno prebivaju, dodjelom financijske potpore prilikom kupnje ili izgradnje prve nekretnine te za razliku u površini, nastavak izgradnje i dovršenje obiteljske kuće, za poboljšanje uvjeta stanovanja te ostvarenjem prava na javni najam stanova u vlasništvu Republike Hrvatske imaju:

a) članovi uže i šire obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata

b) članovi uže i šire obitelji nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i

c) hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata od I. do X. skupine i članovi uže obitelji umrloga hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata s istim oštećenjem organizma.

(5) Prednost pri ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje između članova uže i šire obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata odnosno nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata utvrđuje se prema propisima o nasljeđivanju, na način da članovi uže i šire obitelji istoga nasljednog reda ostvaruju pravo prema međusobnom sporazumu, s tim da to pravo može ostvariti samo jedan član obitelji. Ako se sporazum ne postigne, pravo na stambeno zbrinjavanje ima član obitelji koji je imao zajedničko prebivalište sa smrtno stradalim u vrijeme stradavanja. Ako se sporazum ne postigne, a nijedan član obitelji nije imao zajedničko prebivalište sa smrtno stradalim u vrijeme stradavanja, pravo na stambeno zbrinjavanje ima onaj član obitelji koji je naslijedio prava i obveze nakon smrti smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, ako je jedan član uže ili šire obitelji koji je imao zajedničko prebivalište sa smrtno stradalim hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata u vrijeme stradavanja ostvario stambeno zbrinjavanje prema prijašnjim propisima kojima su se uređivala prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prema kojima nije bilo propisano sklapanje međusobnog sporazuma, pravo na stambeno zbrinjavanje ima i drugi član uže ili šire obitelji istoga nasljednoga reda ako je imao zajedničko prebivalište sa smrtno stradalim hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata u vrijeme stradavanja.

(7) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, ako je jedan član uže ili šire obitelji koji nije imao zajedničko prebivalište sa smrtno stradalim hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata u vrijeme stradavanja ostvario stambeno zbrinjavanje prema prijašnjim propisima kojima su se

uređivala prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prema kojima nije bilo propisano sklapanje međusobnog sporazuma, pravo na stambeno zbrinjavanje ima i drugi član uže ili šire obitelji istoga nasljednoga reda bez obzira na to je li imao zajedničko prebivalište sa smrtno stradalim hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata u vrijeme stradavanja.

(8) Iznimno od odredbe stavka 5. ovoga članka, roditelju smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata odnosno nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji nije stambeno zbrinut Ministarstvo može dati stan u najam s pravom na zaštićenu najamninu do njegove smrti, ali bez prava otkupa.

(9) Djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata odnosno nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koja nisu ostvarila pravo na stambeno zbrinjavanje prema ovom Zakonu ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje prema ovom Zakonu ako su u trenutku podnošenja zahtjeva bili mlađi od 15 godina odnosno ne stariji od 26 godina i ako su na redovitom školovanju ili ako u trenutku podnošenja zahtjeva primaju obiteljsku invalidninu.

(10) Iznimno od stavka 9. ovoga članka, pravo na stambeno zbrinjavanje mogu ostvariti i djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata odnosno nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bez oba roditelja ili bez roditeljske skrbi koja nisu ostvarila pravo na stambeno zbrinjavanje prema ovom Zakonu iako su u trenutku podnošenja zahtjeva stariji od 15 godina, ako su:

a) već prethodno podnijeli zahtjev za stambeno zbrinjavanje koji je izvršnim rješenjem odbijen zbog postojanja zapreke iz članka 84. stavka 1. ovoga Zakona i

b) u trenutku podnošenja zahtjeva iz točke a) ovoga stavka bili mlađi od 15 godina odnosno ne stariji od 26 godina i ako su bili na redovitom školovanju ili ako su u trenutku podnošenja zahtjeva iz točke a) ovoga stavka primali obiteljsku invalidninu.

(11) Pravo na stambeno zbrinjavanje imaju i članovi uže obitelji u slučaju smrti hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata i članovi uže obitelji u slučaju smrti dragovoljaca iz Domovinskog rata iz stavka 3. ovoga članka, ako su imali zajedničko prebivalište s umrlim u trenutku njegove smrti, s tim da to pravo članovi uže obitelji ostvaruju zajedno.

(12) Pravo na stambeno zbrinjavanje hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata ostvaruju na temelju pravomoćnog rješenja o trajno utvrđenom statusu.

(13) Ispunjavanje uvjeta za ostvarivanje prava iz stavka 2. podstavka 4. ovoga članka utvrđuje Ministarstvo rješenjem.

(14) Korisnik kojem je rješenjem iz stavka 13. ovoga članka utvrđeno pravo iz stavka 2. podstavka 4. ovoga članka do realizacije kupnje stana ili kuće predmetni stan ili kuću koristi na temelju ugovora o najmu sa zaštićenom najamninom.

(15) Pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita i financijske potpore ostvaruje se sukladno pravilniku koji propisuje ministar.

Članak 87.

(1) Jedinice lokalne samouprave dužne su, kad osoba iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona koristi stambeni kredit ili financijsku potporu za izgradnju obiteljske kuće u mjestu prebivališta sukladno članku 86. stavku 2. ovoga Zakona, ustupiti bez naknade građevinsko zemljište i komunalno opremanje.

(2) Jedinica lokalne samouprave može u slučaju iz stavka 1. ovoga članka ustupiti građevinsko zemljište i komunalno opremanje i prije donošenja rješenja o pravu na stambeni kredit.

(3) Pravo na komunalno opremanje stambenog objekta imaju i osobe iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona ako ostvaruju pravo na dodjelu stambenog kredita ili financijske potpore za kupnju stana ili kuće te za poboljšanje uvjeta stanovanja na istoj kući ili stanu, kao i osobe koje nisu podnijele zahtjev za stambeno zbrinjavanje ako se u posebnom postupku utvrdi da bi imale to pravo, o čemu Ministarstvo izdaje odgovarajuću potvrdu.

(4) Pod komunalnim opremanjem građevinskog zemljišta iz stavka 1. ovoga članka podrazumijevaju se:

a) uređenje pristupne ceste, javne rasvjete prema mjesnim prilikama i okoliša potrebnih za korištenje građevine i

b) priključci i mreža za osiguranje priključka, elektropriključak, priključak na vodovod i odvodnju prema mjesnim prilikama, instalacije DTK-a (distributivna telefonska kanalizacija) te ako na tom području postoji medij za grijanje - plin i/ili toplovod.

(5) Jedinice lokalne samouprave dužne su u slučaju iz stavaka 1. i 3. ovoga članka snositi i troškove komunalnog doprinosa odnosno njihov povrat za odgovarajuću bruto razvijenu površinu (BRP).

(6) Pravo iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti i osobe iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona koje imaju izgrađenu kuću ili stan na zemljištu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave ili u vlasništvu Republike Hrvatske, a koje navedenu kuću ili stan koriste neprekidno pet godina, uz uvjet da ostvaruju pravo na stambeni kredit za poboljšanje uvjeta stanovanja na istoj kući ili stanu.

Članak 94.

Vlada Republike Hrvatske uredbom će utvrditi visinu, uvjete i način ostvarivanja prava na dodjelu stambenog kredita i druga pitanja vezana za dodjelu stambenog kredita te kupnju stanova i kuća uz obročnu otplatu te uvjete, način i druga pitanja vezana za ostvarivanje prava na dodjelu i korištenje stanova u javnom najmu koji su u vlasništvu Republike Hrvatske.

Članak 98.

(1) Osobe iz članka 83. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona kod kojih postoje zapreke iz članka 84. ovoga Zakona mogu kupiti stan koji koriste ako je on u vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinica lokalne samouprave.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka ne može se ostvariti pripadajući popust s osnove člana uže i šire obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, člana uže i šire obitelji nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, hrvatskog ratnog vojnog invalida

iz Domovinskog rata i člana uže obitelji hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata te dragovoljca iz Domovinskog rata.

(3) Uvjeti, rokovi, cijena i način kupnje stanova za osobe iz stavka 1. ovoga članka propisat će se uredbom Vlade Republike Hrvatske iz članka 94. ovoga Zakona.

Članak 152.a

(1) Braniteljski centar je javna ustanova za pružanje dugotrajnog smještaja te usluga i programa prilagođenih potrebama braniteljsko-stradalničke populacije iz Domovinskog rata.

(2) Djelatnost Braniteljskog centra je:

a) pružanje dugotrajnog smještaja za braniteljsko-stradalničku populaciju iz Domovinskog rata

b) pružanje usluga:

1. briga o svakodnevnim potrebama

2. briga o psihosocijalnim potrebama i

3. druge popratne usluge prilagođene potrebama braniteljsko stradalničke populacije iz Domovinskog rata

c) provođenje programa koji se odnose na:

1. kulturno-umjetnička događanja i programe

2. organizaciju edukacija, radionica i tečajeva

3. programe usmjerene na promicanje vrijednosti Domovinskog rata

4. ostale oblike organizacije slobodnog vremena

d) druge djelatnosti određene Statutom.

(3) Usluge Braniteljskog centra mogu koristiti sljedeći pripadnici braniteljsko-stradalničke populacije iz Domovinskog rata:

a) hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata

b) hrvatski branitelji iz Domovinskog rata

c) roditelji, bračni ili izvanbračni drug i djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata

d) roditelji, bračni ili izvanbračni drug i djeca nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata

e) druge kategorije određene Statutom.

(4) Kada je korisnik usluga Braniteljskog centra hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata I. skupine koji koristi usluge osobe za pružanje njege i pomoći (njegovatelja), pravo na korištenje usluga zajedno s korisnikom može ostvariti i njegovatelj.

(5) Osnivač Braniteljskog centra je Republika Hrvatska, a u ime osnivača osnivačka prava obavlja Ministarstvo.

(6) Braniteljski centar osniva Ministarstvo rješenjem koje nije upravni akt.

(7) Braniteljskim centrom upravlja Upravno vijeće.

(8) Predstavnike Ministarstva te drugih tijela i pravnih osoba određenih rješenjem o osnivanju i Statutom u Upravno vijeće imenuje Ministarstvo.

(9) Voditelj Braniteljskog centra je ravnatelj kojeg na temelju javnog natječaja imenuje i razrješuje Upravno vijeće.

(10) Sredstva za osnivanje i rad Braniteljskog centra osiguravaju se iz sredstava državnog proračuna i vlastitih prihoda.

(11) Na financijsko poslovanje Braniteljskog centra primjenjuje se zakon kojim se uređuje sustav proračuna i podzakonski propisi doneseni na temelju njega.

(12) Minimalne uvjete za početak rada Braniteljskog centra pravilnikom propisuje ministar.

(13) Sudjelovanje korisnika u plaćanju cijene usluga i način plaćanja usluga u Braniteljskom centru pravilnikom propisuje ministar.

Članak 163.

(1) Proračunska osnovica kao osnovica za utvrđivanje određenih prava iz ovoga Zakona utvrđuje se svake godine propisom o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za tekuću kalendarsku godinu.

(2) Osnovice za određivanje prava iz članaka 59. i 109. ovoga Zakona, određuju se svake godine odlukom Vlade Republike Hrvatske.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka donosi se jednom godišnje, najkasnije u lipnju tekuće godine za narednu godinu.

(4) Iznos osnovice za narednu godinu određen odlukom iz stavka 2. ovoga članka ne može biti niži od iznosa određenog za prethodnu godinu.

Članak 166.

(1) Nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na ostvarivanje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji je prvostupanjsko tijelo koje po zahtjevu stranke postupa u upravnim stvarima i rješava o:

a) statusu člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i statusu člana obitelji osobe smrtno stradale u obrani suvereniteta Republike Hrvatske te njihovim pravima

b) statusu člana obitelji nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i status člana obitelji nestale osobe u obrani suvereniteta Republike hrvatske te njihovim pravima

c) statusu članova obitelji umrlog hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine i njihovim pravima te pravima članova njihove obitelji

d) statusu hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata i statusu osobe stradale u obrani suvereniteta Republike Hrvatske te njihovim pravima

e) statusu i pravima stradalih pirotehničara i članova njihovih obitelji

f) pravu na oslobađanje od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja iz članka 23. ovoga Zakona

g) pravu na naknadu za nezaposlene iz članka 107. ovoga Zakona

h) pravu na jednokratnu novčanu pomoć iz članaka 115. i 118. ovoga Zakona

i) pravu na besplatni topli obrok iz članka 123. ovoga Zakona

j) pravu na besplatne udžbenike iz članka 125. ovoga Zakona i

k) ostalim statusima i pravima iz ovoga Zakona koji prema ovom Zakonu i drugim posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih javnopravnih tijela.

(2) Drugostupanjsko tijelo nadležno za postupanje po žalbama na rješenja javnopravnih tijela iz stavka 1. ovoga članka je Ministarstvo.

(3) Prvostupanjsko tijelo koje rješava o statusima i pravima iz stavka 1. ovoga članka za osobe koje nemaju prebivalište na državnom području Republike Hrvatske je nadležno upravno tijelo Grada Zagreba.

(4) Prvostupanjsko tijelo koje po zahtjevu stranke rješava o pravu na ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu izvan standarda prava iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja iz članka 25. stavka 7. ovoga Zakona, o pravu na prilagođeni osobni automobil odnosno novčanoj protuvrijednosti za prilagođeni osobni automobil iz članaka 69. ovoga Zakona, pravu na naknadu troškova prilagodbe osobnog automobila iz članka 70. ovoga Zakona, o pravu na stambeno zbrinjavanje iz članka 83. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona i pravu na prilagodbu prilaza do zgrade, stana i prilagodbu stana iz članka 100. ovoga Zakona je Ministarstvo.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor.

(6) Nadležno javnopravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka vodi evidencije i izdaje potvrde o statusu i pravima hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata i članova njegove obitelji, članova obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, članova obitelji nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, kao i o ostalim statusima i pravima iz stavka 1. ovoga članka Zakona o kojima rješava.

Članak 169.

(1) Radi očuvanja i zaštite digniteta hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u društvu te prevladavanja i ublažavanja posljedica Domovinskog rata, Ministarstvo provodi sljedeće programe i projekte:

a) psihosocijalne i zdravstvene pomoći braniteljskoj i stradalničkoj populaciji

b) liječenja hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata 100% I. skupine u hiperbaričnoj komori te hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata od II. do X. skupine s preporukom doktora medicine određene specijalizacije

c) poboljšanja kvalitete življenja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

d) provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja i socijalnog uključivanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji iz nadležnosti Ministarstva

e) rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom

f) sufinanciranja izgradnje, postavljanja ili uređenja spo- men-obilježja žrtvama stradalim u Domovinskom ratu

g) sufinanciranja troškova pripremnih tečajeva za upis na visoka učilišta

h) potpora projektima udruga iz Domovinskog rata

i) sufinanciranja umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu te druge kreativne industrije u svezi s Domovinskim ratom i

j) sufinancirane sredstvima Europske unije.

(2) Odluku o uvjetima i kriterijima za provođenje programa i projekata iz stavka 1. ovoga članka donosi ministar.

(3) Za potrebe provedbe programa i projekata iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo može angažirati vanjske suradnike.

(4) Na izdatke za vanjske suradnike iz stavka 3. ovoga članka ne primjenjuje se ograničenje izdataka za pružatelje stručnih usluga izvan državne službe sukladno propisu kojim se uređuju prava i obveze državnih službenika.

(5) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva donosi srednjoročne akte strateškog planiranja kojima određuje strateški okvir pružanja skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji.